

23. LOŠINJSKI DANI BIOETIKE

Mali Lošinj, 11. – 14. svibnja 2025.

U organizaciji Hrvatskog filozofskog društva, Hrvatskog bioetičkog društva i Grada Malog Lošinja, od 11. do 14. svibnja 2025. u Malom Lošinju održat će se dvadeset i treća po redu međunarodna znanstveno-kulturna manifestacija *Lošinjski dani bioetike*. Suorganizator 23. *Lošinjskih dana bioetike* je Znanstveni centar izvrsnosti za integrativnu bioetiku – mrežna koordinacija, a *Studentsku bioetičku radionicu*, kao sastavni dio *Lošinjskih dana bioetike*, suorganiziraju Udruženje studenata filozofije i Odsjek za filozofiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Pokrovitelji manifestacije su Primorsko-goranska županija i Jadranka turizam d. o. o. iz Malog Lošinja, a ovogodišnji je medijski pokrovitelj *Akademski.hr – portal Sveučilišta u Zagrebu*.

Od utemeljenja 2002. godine do danas, *Lošinjski dani bioetike* izrasli su u najznačajniju bioetičku konferenciju u ovom dijelu Europe. Dosad je u radu *Lošinjskih dana bioetike* sudjelovalo više od tisuću znanstvenika i znanstvenica te studenata i studentica različitih profila iz trideset i osam zemalja Europe, Azije, Sjeverne i Južne Amerike te Oceanije. *Lošinjski dani bioetike* odigrali su ključnu ulogu u razvoju bioetike u Hrvatskoj i Jugoistočnoj Europi, te umrežavanju hrvatskih i jugoistočnoeuropskih bioetičara i bioetičarki s kolegama i kolegicama iz drugih dijelova Europe i svijeta, a uvelike su doprinijeli i nastanku inovativnog koncepta *integrativne bioetike* koji je već etabliran u svjetskoj bioetičkoj raspravi. Tome doprinosi i sinergija *Lošinjskih dana bioetike* s drugim godišnjim skupovima koji su vođeni idejom integrativne bioetike, a to su: *Riječki dani bioetike* u Rijeci, *Osječki dani bioetike* u Osijeku, *Dani kulturne animaliSTike* u Splitu, *Bioetika i aporije psihe* u Zagrebu, *Etika, bioetika i sport* u Zagrebu i Varaždinu, *Karlovački bioetički susreti* u Karlovcu, *Bioetički arboretum* u Zagrebu te *Ljetna škola »Bioetika u kontekstu«* u Njemačkoj i zemljama Jugoistočne Europe, uključujući Hrvatsku.

23. *Lošinjski dani bioetike* obuhvaćaju:

- međunarodni simpozij »Integrativna bioetika i nova epoha« (12. – 13. svibnja),
- jubilarnu, dvadesetu studentsku bioetičku radionicu »Jedan svijet, mnoštvo glasova – suvremeni društveni pokreti i odgovornost prema budućnosti« (11. – 14. svibnja),
- okrugli stol »Zdravstvena skrb na otocima« (14. svibnja),

te sljedeća popratna događanja:

- predstavljanje recentnih bioetičkih izdanja (12. svibnja),
- glazbena slušaonica, odnosno glazbena večer »Bioethics and Chill«, posvećena albumu »Quiet World« skupine Native Construct (11. svibnja).

Na 23. *Lošinjskim danima bioetike* sudjelovat će oko 120 znanstvenika i znanstvenica te studenata i studentica iz 10 zemalja (Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Irska, Kanada, Njemačka, Sjeverna Makedonija, Slovenija, Srbija, Švicarska, Ujedinjeno Kraljevstvo).

Svečano otvaranje 23. Lošinjskih dana bioetike bit će u ponedjeljak, 12. svibnja 2025., u 9 sati, u Velikoj dvorani hotela *Aurora*. Tijekom otvaranja skupu će se obratiti predstavnici organizatora i suorganizatora *Lošinjskih dana bioetike* (Hrvatsko filozofsko društvo, Hrvatsko bioetičko društvo i Grad Mali Lošinj te Znanstveni centar izvrsnosti za integrativnu bioetiku – mrežna koordinacija i Udruženje studenata filozofije Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu), kao i predstavnici pokrovitelja skupa, nekih donatora skupa i bioetičkih ustanova iz Jugoistočne Europe.

Odmah nakon svečanog otvaranja (u ponedjeljak, 12. svibnja 2025., u 9.45 sati), održat će se **prva plenarna sesija**, na engleskom jeziku.

Prvo plenarno predavanje održat će njemački filozof i bioetičar **Walter Schweidler** (Katoličko sveučilište u Eichstättu i Ingolstadtu), dobitnik međunarodne godišnje Nagrade za istraživanje i promociju europske bioetike »Fritz Jahr« za 2024. godinu, koju su deveti put dodijelili Dokumentacijsko-istraživački centar za europsku bioetiku »Fritz Jahr« Fakulteta za zdravstvene studije Sveučilišta u Rijeci i Znanstveni centar izvrsnosti za integrativnu bioetiku. Predavanje profesora Schweidlera nosi naslov »Bioetika u doba nesposobnosti«, a u njemu će bioetička problematika biti razmatrana u svjetlu recentnih europskih i globalnih društvenih i političkih tendencija.

Drugo plenarno predavanje u ovoj sesiji održat će hrvatska filozofkinja i bioetičarka **Lidija Knorr** (Centar za integrativnu bioetiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu). Naslov je predavanja »Rijeke kao nositelji prava: Opća deklaracija o pravima rijeka«, a u njemu će – na temelju razmatranja voda, odnosno rijeka kao prirodnih entiteta koji nisu samo vlasništvo koje se može posjedovati, nego su i entiteti koji imaju neotuđivo pravo na postojanje i razvoj – biti predstavljena *Opća deklaracija o pravima rijeka*, koju je 2017. godine izradio *Earth Law Center* (SAD). Nakon usporedbe ove deklaracije i *Lošinjske deklaracije o biotičkom suverenitetu*, koja je donesena 2004. godine u sklopu 3. *Lošinjskih dana bioetike*, predavačica će pozvati sudionike i sudionice ovogodišnjih *Lošinjskih dana bioetike* da podrže *Opću deklaraciju o pravima rijeka*.

Druga plenarna sesija održat će se, također na engleskom jeziku, u utorak, 13. svibnja 2025., s početkom u 9 sati, kad će plenarno predavanje održati talijansko-britanska filozofkinja i bioetičarka **Giulia Cavaliere** (Odjel za filozofiju Sveučilišnog koledža u Londonu). U ovom će se predavanju profesorica Cavaliere posvetiti jednom aktualnom zdravstvenom i bioetičkom problemu, a to je – neplodnost. Predavanje pod naslovom »Neplodnost: neke nedoumice s implikacijama za politike« otvorit će diskusiju o nekim važnim, ali rijetko postavljanim pitanjima o neplodnosti te iz svoje perspektive, koja uključuje »javnu filozofiju«, (bio)etiku i feminističku teoriju, ponuditi originalan model za odgovaranje na ta pitanja i naposljetku odgovore usmjerene na socijalnu, političku i pravnu regulaciju ove problematike.

Treća plenarna sesija održat će se, na hrvatskom jeziku, u utorak, 13. svibnja 2025., od 15 do 16.30 sati, pod naslovom »**Čovječanstvo i priroda – povodom desetogodišnjice enciklike *Laudato si'***«. Ekološka enciklika pape Franje objavljena je 2015. godine, a odmah potom, 2016. godine, organizatori *Lošinjskih dana bioetike* upriličili su, u okviru petnaeste manifestacije, uspješan okrugli stol o enciklici *Laudato si'*. Budući da upečatljive poruke i odjeci enciklike nisu izbljedjeli u proteklih deset godina, nego su se samo potencirali zbog sve dramatičnije ekološke krize, organizatori *Lošinjskih dana bioetike* odlučili su da u sklopu ovogodišnje manifestacije ponovno upriliče diskusiju o problematici kojom se enciklika bavi i da time naglase njezinu važnost. Organiziranje ove simpozijske sesije koincidiralo je sa smrću Jorgea Marija Bergoglia – pape Franje – 21. travnja 2025., što ovoj lošinjskoj raspravi dodaje i posebnu, komemorativnu notu.

Uz **Josipa Perišu** s Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, čije je izlaganje (»Kršćanstvo i okoliš«) posvećeno upravo enciklici *Laudato si'*, uvodna će izlaganja održati: **Roko Andričević** s Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije Sveučilišta u Splitu (»Začarani krug: klima, etika i znanost opstanka«), **Antun Japundžić** s Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku (»Etičko-teološki odnos čovjeka i prirode«) te **Jan Defrančeski** iz Sveučilišnog centra za integrativnu bioetiku Sveučilišta u Zagrebu (»Samo-ostvarenje u a/simetričnoj zajednici ljudskih i ne-ljudskih živih bića – dubinsko-ekološka perspektiva«).

Ostala izlaganja u okviru **međunarodnog simpozija *Integrativna bioetika i nova epoha*** održat će se tijekom ponedjeljka i utorka, 12. i 13. svibnja 2025., u dvjema dvoranama hotela *Aurora*. Na simpoziju će, u izrazito interdisciplinarnom ozračju, izlaganja održati sedamdesetak znanstvenika i znanstvenica različitih profila, od filozofije, teologije, religiologije, sinologije, teorije umjetnosti i mediologije, preko prava, sociologije, psihologije, pedagogije, edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti i kineziologije, do biologije, medicine, zdravstvenih studija, veterinarstva, strojarstva, elektrotehnike, geotehnike i hidrotehnike. Rad simpozija odvijat će se u dvije paralelne sekcije, na hrvatskom i engleskom jeziku. Na simpoziju će biti riječi o širokom spektru tema, od pitanja iz kliničke medicinske prakse do globalno-ekoloških problema, uključujući i neke nove (bio)etičke izazove, poput umjetne inteligencije, o kojima ozbiljna rasprava tek počinje, što je također dijelom tradicije *Lošinjskih dana bioetike*.

To se osobito tiče **Sesije istraživačke mreže »Navigacija u krajolicima znanja«** (*Navigating Knowledge Landscapes*), koju, u okviru simpozija *Integrativna bioetika i nova epoha*, organizira navedena međunarodna istraživačka mreža koja okuplja oko 120 znanstvenika i znanstvenica iz 30 zemalja Europe i svijeta. U okviru ove sesije razmatrat će se rastući trend digitalizacije, odnosno problematika zdravlja i života u globalnom digitalnom društvu, na temelju pet uvodnih izlaganja koja će (na engleskom jeziku) održati: **Antonija Mijatović** i **Ana Marušić** s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu (»Izazovi etičke procjene novih tehnologija«), **Srećko Gajović** s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (»Skrb usmjerena na tehnologiju između medicinskog paternalizma i skrbi usmjerene na osobu«), **Zoran Todorović** s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Beogradu (»Bioetička pitanja u staničnoj i genskoj terapiji«), **Luka Fotak** iz Sveučilišne bolnice u Corku (»Umjetna inteligencija, medicina i halucinacije – kuda dalje?«) te **Dina Šimunić** s Fakulteta elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu (»Pomoć umjetne inteligencije u učenju glagoljice«).

Studentska bioetička radionica *Jedan svijet, mnoštvo glasova – suvremeni društveni pokreti i odgovornost prema budućnosti* dvadeseta je studentska bioetička radionica u okviru *Lošinjskih dana bioetike*. Ovogodišnja studentska radionica, koja će se održavati od nedjelje do srijede (11. – 14. svibnja 2025.) u hotelima *Vespera* i *Aurora*, organizirana je u suradnji s Udruženjem studenata filozofije i Odsjekom za filozofiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

U okviru ove jubilarne, dvadesete *Studentske bioetičke radionice*, u odvojenim seminarskim grupama i zajedničkim susretima te u jednoj umjetničkoj radionici (»Bioethics & Act«) i jednom kvizu (»Bioethics & Ask«), studenti i studentice usmjerit će se na razne oblike društveno-političkih pokreta i njihov utjecaj na cjelokupni život, dakle, ne samo život čovjeka, nego i život drugih živih bića i cjelokupnu biosferu i ekosferu, naglašavajući koncept odgovornosti kao jedan od ključnih bioetičkih pojmova koji je posebno istaknut u interdisciplinarnom i pluriperspektivnom horizontu integrativne bioetike.

Raznoliki interesi, teme i izlaganja raspodijeljeni su u sljedeće seminarske grupe koje su okosnica *Studentske bioetičke radionice*: »Tijelo kao instrument otpora«, »Artizam – umjetnost promjena«, »Obrazovanje i moć u doba tehnokracije«, »Odgovorni putevi prema budućnosti« te »Povijest kao učiteljica djelovanja«. Na završetku *Studentske bioetičke radionice* održat će se i »Istraživački inovatorij«, što je prilika da se studenti i studentice educiraju o pisanju znanstvenih i stručnih, osobito interdisciplinarnih radova.

Na 20. *Studentskoj bioetičkoj radionici* sudjelovat će više od pedeset studenata i studentica sa Sveučilišta u Zagrebu (Filozofski fakultet, Fakultet hrvatskih studija, Fakultet filozofije i religijskih znanosti, Prirodoslovno-matematički fakultet, Ekonomski fakultet i Muzička akademija), Sveučilišta u Beogradu (Filozofski fakultet) i Sveučilišta u Sarajevu (Filozofski fakultet). Navedenu raznolikost dodatno naglašava činjenica da je riječ o studentima i studenticama filozofije, povijesti, psihologije, pedagogije, sociologije, indologije, fonetike, kulturologije, komunikologije, etnologije i kulturne antropologije, komparativne književnosti, informacijskih znanosti, hrvatskog jezika i književnosti, češkog jezika i književnosti, poslovne ekonomije te biologije.

Ovogodišnji **okrugli stol** u sklopu *Lošinjskih dana bioetike* posvećen je, po običaju, jednoj važnoj i aktualnoj temi, a već naslov okrugloga stola, koji će se održati u srijedu, 14. svibnja 2025., s početkom u 10 sati, dovoljno govori o njegovoj namjeri: **»Zdravstvena skrb na otocima«**. Naime,

Lošinjski dani bioetike kontinuirano, uz internacionalnu i nacionalnu dimenziju, naglašavaju lokalnu dimenziju bioetičkih problema te potiču znanstveno-stručne i javne rasprave o njima u lokalnim zajednicama. Polazište ovog okruglog stola jest činjenica da je zdravstvena skrb, po svojoj naravi, krizno područje i konstantno se suočava s raznim izazovima i problemima, kako globalno, tako i lokalno. Međutim, globalni izazovi i problemi na poseban se način prelamaju na izoliranim lokalnim razinama, gdje se po zahtjevnosti u Hrvatskoj ističu otoci, jer u Hrvatskoj ima više od pedeset naseljenih otoka. Premda je riječ o pitanjima koja su od vitalne važnosti za stanovništvo otoka, otočke liječnike i druge zdravstvene radnike te zdravstvene institucije koje djeluju na otocima, o njima se rijetko raspravlja. Stoga su organizatori *Lošinjskih dana bioetike* odlučili da okrugli stol u okviru 23. *Lošinjskih dana bioetike* posvete zdravstvenoj skrbi na otocima, s naglaskom na otok Lošinj i cresko-lošinjski arhipelag.

U raspravi će sudjelovati: **Ana Kučić**, gradonačelnica Grada Malog Lošinja, **Branko Lakner**, liječnik opće/obiteljske medicine i dugogodišnji voditelj ispostave Doma zdravlja Primorsko-goranske županije u Malom Lošinj, **Tatjana Funarić**, pedijatrica u ispostavi Doma zdravlja Primorsko-goranske županije u Malom Lošinj, **Iva Muškardin Erdec** iz ispostave Zavoda za hitnu medicinu Primorsko-goranske županije u Malom Lošinj, **Senka Stojanović**, epidemiologinja iz ispostave Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije u Malom Lošinj, te **Renata Žugić**, ravnateljica Lječilišta Veli Lošinj.

Okrugli stol moderirat će i pritom uvodno izlaganje održati **Đula Rušinović-Sunara**, liječnica i specijalistica kirurgije, koja je u svome radnom vijeku djelovala ne samo u različitim ambulancama (hitna, turistička, pedijatrijska, školska, obiteljska, aerodromska) i u ekstremnim okolnostima (kao liječnica dragovoljka tijekom Domovinskog rata), nego i na otocima, uključujući Lošinj i Cres, a na otoku Drveniku Velom (u splitskom akvatoriju), s kojega potječe, danas i živi. O njezinoj zainteresiranosti za širi, društveni kontekst medicine i zdravstvene skrbi govori i činjenica da je bila osnivačica i dugogodišnja predsjednica Hrvatske udruge za promicanje prava pacijenata te potpredsjednica Svjetske asocijacije za medicinsko pravo.

Tradicionalno **predstavljanje recentnih bioetičkih izdanja** održat će se u ponedjeljak, 12. svibnja 2025., u Velikoj dvorani hotela *Aurora*, s početkom u 21 sat. Na ovoj će reviji bioetičkoga izdavaštva biti predstavljeno čak osamnaest knjiga objavljenih u posljednje vrijeme u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Njemačkoj, Srbiji i Velikoj Britaniji, što je samo uži izbor iz bogate bioetičke knjiške produkcije u Hrvatskoj i Europi.

Lošinjski dani bioetike, od svojih početaka, poklanjaju pažnju i kulturno-umjetničkim sadržajima. U tom pogledu, u hotelu *Aurora*, u nedjelju, 11. svibnja 2025., s početkom u 20.30 sati, održat će se **glazbena večer** pod naslovom »Bioethics and Chill«, u organizaciji studenata i studentica koji organiziraju *Studentsku bioetičku radionicu*, tijekom koje će se slušati i diskutirati interesantni i bioetički potentni album »Quiet World« skupine Native Construct iz 2015. godine.

Kontakt: **Hrvoje Jurić**, glavni tajnik *Lošinjskih dana bioetike*

Mobitel: +385 (0)91 5789 989

e-mail: bioethics.losinj@gmail.com